

LEERPLAN GAN (groep 2; 5 - 6 jaar)

Module **1**

Aantal lessen **3**

ר א ש ה ש נ ה

ROSJ HASJANA

© JELED-NIK Afdeling Onderwijs

www.jeled.net

GAN	ALEF	BET	GIMMEL	DALET	HEE	WAW
-----	------	-----	--------	-------	-----	-----

Ideeën: Leila Notoadikusumo

Illustraties: Marchien Mayer

Omgeving

Zorg ervoor dat er in de klas verschillende dingen hangen of liggen die met Rosj Hasjana te maken hebben. Een wit talliet, witte keppel, wit tafelkleed, een potje honing, appels, sjofar, ronde challes, wijn, kidoesjbeker etc. Je kunt ook muziek van Rosj hasjana laten horen. De bedoeling is dat de kinderen nieuwsgierig worden.

LES 1

De kinderen maken kennis met de sjofar. Ze kunnen de sjofar onderscheiden van andere voorwerpen en ze leren waartoe een sjofar oproept.

Inleiding

Vorbereiding: Neem een echte sjofar mee of laat er plaatjes van zien.

Werkwijze: Laat de kinderen in een kring zitten en laat de sjofar zien. Vertel wat de naam is van dit instrument, waarvan het gemaakt is en dat er op geblazen wordt in de maand elloel om ons te vertellen dat het gauw Rosj Hasjana is. Het lijkt wel of de sjofar zegt: Let op allemaal! Denk na over jezelf en probeer een goed mens te zijn. Wat doet iemand die goed is? Laat de kinderen zelf allerlei mogelijkheden bedenken. Op Rosj Hasjana denken we na over het jaar dat is geweest. Zijn we wel aardige mensen geweest? Ook maken we een plannetje voor het komende jaar. We willen zo veel mogelijk mooie en goede dingen doen.

Activiteit 1a

Vorbereiding: Leg op een tafel allerlei voorwerpen die qua vorm op een sjofar lijken, zoals een blokfluit, roltong, toeter, telefoon en ook echte sjofar, liefst een paar van verschillende vorm. Teken en knip voor elk kind een lachende smiley en een boze smiley zo groot als een kwart a4.

Werkwijze: Pak een van de voorwerpen van de tafel en laat een kind zeggen of het wel of geen sjofar is. Als alle voorwerpen aan de beurt zijn geweest deel je de smiley's uit. Telkens pak je weer een voorwerp van de tafel. Is het een sjofar, dan laat iedereen een lachende smiley zien, zoniet dan wordt de boze smiley getoond. Doe de opdracht niet te snel, geef de tijd om van smiley te wisselen.

Activiteit 1b

jeled.net *Vorbereiding:* Hang nu **werkblad 1 Ben ik een sjofar?** op het bord, elk kind heeft weer een lachende en een boze smiley van activiteit 1a.

Werkwijze: Wijs telkens een plaatje op het bord aan en vraag is dit een sjofar? De kinderen steken de goede smiley onhoog.

Activiteit 1c

jeled.net *Vorbereiding:* Voor elk kind **werkblad 2: Zoek de sjofar** en kleurmateriaal.

Werkwijze: Geef elk kind het werkblad en het kleurmateriaal en laat alleen de sjofarot inkleuren.

Activiteit 1d

jeled.net *Vorbereiding:* Voor elk kind **werkblad 3: Zoete appeltjes** langs de buitenlijn uitgeknipt en daarna in grote stukken (ongeveer 6) geknipt, een gekleurd A4 voor elk kind, wat lijm en per kind 1 stift.

Werkwijze: Deel de stukjes van de tekening uit en het gekleurde a4. Laat de kinderen de puzzel maken. Als de puzzel goed is, mag hij opgeplakt worden. Wat staat er op de tekening? Er zijn 4 sjofarot verstopt, de kinderen kleuren die in met de stift.

Activiteit 1f

Vorbereiding: Maak een brooddeeg van 4 delen bloem, 2 delen zout en 1,5- 2 delen water. Kneed alles goed door elkaar, het deeg mag niet kleven, anders doe je er nog wat bloem bij. Vergeet niet de vuilniszakken om de tafels af te dekken. Neem ook wat tandenstokers mee.

Werkwijze: Geef elk kind een stuk deeg en laat een sjofar kneden. Met een stokje kun je reliëf aanbrengen. Zet de initialen van de kinderen achterop en maak een ophang gaatje in de sjofar waar een draad doorheen kan. Bak de sjofarot thuis in een voorverwarmde oven op 180 graden ongeveer een uur. Kijk af en toe of de boel niet te donker wordt. Haal door elke sjofar een gekleurd plastic draadje (scoubidou bv) en deel ze de volgende les uit aan de kinderen. Eventueel kun je de sjofar nog laten verven.

LES 2

De kinderen leren dat de sjofar drie verschillende tonen heeft.

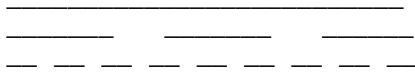
Inleiding

Vorbereiding: Een echte sjofar, een bandje (of cd) met de tonen van de sjofar (verkrijgbaar bij het NIK) plus de cassette- of cd speler. Of nog beter: Vraag iemand die sjofar kan blazen te komen.

Werkwijze: Vertel dat we niet zomaar wat blazen op de sjofar, maar dat er 3 hele speciale tonen zijn. De tonen hebben elk een eigen naam: Tekia, Sjevariem en Teroea. Vertel dat de eerste een lange is, dat de tweede uit 3 kortere stukken bestaat en dat de derde uit 9 hele korte stukjes bestaat. Wie naar sjoel komt met Rosj Hasjana zal deze 3 soorten goed kunnen horen. Bij elkaar blazen we wel 100 tonen! Als laatste wordt de Tekiea gedola een hele lange toon geblazen. Laat de tonen nu horen

Activiteit 2a

Vorbereiding: Op bord teken je een sjofar en daaronder drie even lange lijnen onder elkaar:

Werkwijze: Leg uit dat de sjofar drie verschillende tonen geeft. Een tekia, een sjevariem en een teroea. Doe voor hoe ze klinken en wijs de bijbehorende streep aan. Blaas dan een paar willekeurige tonen. Wie weet telkens welke streep daarbij hoort? Dan wijs jij een streep aan. De klas mag blazen. Herhaal dit met verschillende tonen.

Doe ook even de Tekiea gedola, maar laat deze niet door de klas doen want dan komt er geen eind aan!

Activiteit 2b

Vorbereiding: Een echte ba'al tokea of het NIK bandje met de sjofartonen en een cassette-recorder.

Werkwijze: Zet de kinderen om de recorder heen of om de Ba'al tokea. Herhaal nog even de drie namen en laat de tonen van het bandje, of de echte raden.

LES 3

De kinderen leren dat en waarom we zoete appels met honing eten op Rosj Hasjana.

Inleiding

Vorbereiding: Maak bordjes klaar met verschillende smaken: suiker, zout, azijn, etc.

Werkwijze: Laat alle kinderen in een kring zitten en laat ze van alle smaakjes een beetje proeven. Bespreek wat ze proeven. Hoewel sommige kinderen zout ook heel lekker zullen vinden, kun je ze vertellen dat zoet samen gaat met lekker, mooi, goed en fijn. Als je iemand een zoet kind vindt, dan is dat een lief kind. Omdat we hopen dat Rosj Hasjana het begin zal zijn van een goed, zoet en mooi jaar waarin we veel lieve en mooie dingen in willen doen, eten we zoete appels die we in de honing dopen. Wat voor smaak heeft honing? Hoe zal een zoete appel met zoete honing smaken?

Activiteit 3a

Vorbereiding: Zet de spullen voor een Rosj Hasjana tafel klaar: Wit tafelkleed, Kidoesj spullen, kaarsen, ronde challes met challekleedje, een bordje met stukjes zoete appel (genoeg voor iedereen), een potje honing en een vijg, dadel en/of granaatappel eventueel een (namaak) vissekop.

Werkwijze: Zet de kinderen rondom een tafel. We gaan samen de tafel dekken voor Rosj Hasjana? Laat de kinderen per toerbeurt wat op tafel zetten. Wat is hetzelfde als sjabbat en wat niet? Vertel dat we ronde challes eten op Rosj Hasjana omdat het jaar rond is. Op Rosj Hasjana begint het nieuwe Joodse jaar. Op de tweede dag eten we ook een nieuwe vrucht die we nog niet in dat jaar gegeten hebben. Eventueel kun je ingaan op de betekenis van de granaatappel en de vissekop. Wijs dan nog eens op de zoete appel met honing. Geef iedereen een stukje, zeg de beracha ha'eets en zeg Lesjana tova oemetoeka: Op een goed en zoet jaar!

Activiteit 3b

jeled.net *Vorbereitung:* Voor elk kind **werkblad 4: Lief of stout?** en wat kleurmateriaal.

Werkwijze: Zet de kinderen in een kring en bespreek dat we op Rosj Hasjana nadenken over aardig zijn en niet aardig zijn. Elk kind weet daar vast wel iets over te vertellen. Voor Rosj Hasjana zeggen we sorry of het spijt me als we iets verkeerd of onaardigs hebben gedaan. Hoe kun je verder stoute dingen weer goed maken?

Laat de kinderen nu aan tafels zitten en deel de bladen met het kleurmateriaal uit. Op de tekening staan heel veel lieve en stoute dingen, bespreek wat er allemaal gebeurt. De lieve dingen worden ingekleurd.

Activiteit 3c

Vorbereitung: Voor elk kind een schoon, klein glazen potje met deksel, een etiket voor elk kind waarop met potlood het woord devasj in het ivriet is geschreven. Verder wat zacht (doorzichtig) gekleurd papier, scharen, stiften en lijm, wat kleine stukjes gekleurd karton en gekleurd lint en tenslotte een perforator en een paar flinke potten honing.

Werkwijze: Deel de potjes, de lijm, scharen en het zachte gekleurde papier uit. Laat de potjes beplakken met het gekleurde papier. Als variatie kun je ook boetseerwas of verf nemen om de potjes te versieren. Laat dan het woordje devasj overtrekken met stift en het etiket op het potje plakken. Vul elk potje met honing en draai het deksel er stevig op. Laat de kinderen nog een mooi klein appeltje uitknippen van gekleurd karton en schrijf dan een prive wens van elk kind op de appel. Maak een gaatje met de perforator in een hoekje van de appel en bevestig het aan het potje met een gekleurd lintje.

EXTRA IDEEËN:

Spelletje:

Vorbereitung: Twee blinddoeken.

Werkwijze: Alle kinderen zitten in een hele grote kring, twee kinderen zijn geblinddoekt en staan zo ver mogelijk van elkaar vandaan. Het ene kind roep telkens Sjana, het andere antwoord Tova. Vervolgens proberen de kinderen elkaar te vinden en elkaar de hand te schudden voor Rosj Hasjana.

Drama:

Vorbereitung: Kleine attributen zoals een bal, een pop of auto, een stoffer en blik.

Werkwijze: Geef situaties aan met als thema sorry zeggen als je iets verkeerd hebt gedaan. Kies twee kinderen uit en vertel ze zachtjes een kort verhaaltje. Laat dit verhaaltje voor de klas uitbeelden en bespreek de gespeelde situatie in de klas.

Voorbeeld situatie:

- 1) Jigal is buiten aan het voetballen. Papa is binnen aan het vegen en poetsen. Papa roept Jigal naar binnen. Jigal komt binnen met moddervoeten. Papa is erg boos, hij heeft net alles schoongemaakt en nu is het weer vies! Jigal zegt sorry en veegt de vieze modder zelf op.
- 2) Dannie speelt met een auto, Hadas speelt met haar pop. Opeens wil Hadas met de auto spelen. Ze zegt dit tegen Dannie en trekt de auto uit zijn handen. Hadas speelt met de auto, maar Dannie is boos en verdrietig. Hadas heeft spijt. Ze geeft de auto terug en zegt sorry.
- 3) Sharon speelt samen met David. Ze besluiten om samen iets te bouwen. Opeens wil David niet meer en gooit alles door elkaar. Sharon is verdrietig. David zegt sorry en helpt weer opbouwen.

Bedenk zelf andere mogelijkheden, maar houd het eenvoudig.